

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

1

בפני כב' השופט יונה אטדגי

המערערים:

1. ציון כהן
 2. בת שבע כהן
- בי"כ עו"ד (רו"ח) אבנר גלבוע

נגד

המשיב:

פקיד שומה גוש דן
בי"כ עו"ד (רו"ח) עדי חן

2

3

פסק דין

4

5

6

1. ערעור על שומות שקבע המשיב למערערים בצו לפי סעיף 152(ב) **לפקודת מס הכנסה**, (נוסח חדש), **התשכ"א-1961** (להלן – **הפקודה**), לשנות המס 2008, 2009 ו-2010.

7

8

9

רקע

10

2. המערערים, זוג נשוי, מפעילים חנות לממכר פרחים (להלן – העסק), מאז שנת 1988. המערערת עבדה גם כשכירה בעמותת "תרום לרעב", ובמקביל סייעה לבעלה בהפעלת העסק.

11

12

13

14

15

16

17

18

3. ביום 21.2.12 נערכה ביקורת מס בעסק. את הביקורת ערך דרור ותארי, שהיה באותה עת מפקח והוא כיום רכז במשרדי המשיב.

19

20

21

22

23

24

25

26

ותארי סיפר בתצהירו (סעיף 8), כי המערער סירב להציג צ'קים שהיו מצויים בחזקתו וכן לא סיפק הסברים לאי רישום מכירת סידור פרחים גדול שנמצא במקום, אך בחקירתו אישר כי ספירת הקופה היתה תקינה (עמ' 8). בעקבות כך סיפר ותארי, התעורר חשדו בנוגע לדיווחי המערערים למשיב והוא החליט לבדוק את הצהרות ההון שהגישו. המערער התייחס לדברים הללו בתצהירו (סעיפים 2-3) ואף הרחיב ותיאר עימות מסוים שהתפתח בינו ובין המפקח.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

- 1 לדברים הללו אין כל קשר להכרעה הנדרשת בפסק הדין.
- 2 השומות שהוצאו על ידי המשיב למערערים אינן מבוססות על פסילת הספרים (הם לא
- 3 נפסלו), אלא על הפרש שנמצא בין שתי הצהרות הון של המערערים, כשלטענת המשיב,
- 4 המערערים לא סיפקו הסברים ראויים לאותו הפרש, ולטענת המערערים סופקו הסברים
- 5 מספקים.
- 6
- 7 הצהרות ההון, נקודות ההסכמה ונקודות המחלוקת
- 8 4. המערערים הגישו שתי הצהרות הון:
- 9 בהצהרת ההון מיום 31.12.1999 דווח על 1,246,829 ₪.
- 10 בהצהרת ההון מיום 31.12.2010 דווח על 3,250,255 ₪.
- 11 (הפרש לפני הוצאות ושימושים - 2,003,426 ₪).
- 12
- 13 5. הוצאות ושימושים מוסכמים:
- 14 מס הכנסה ששולם - 3,589 ₪,
- 15 תשלום מס רכישה בגין מגרש - 92,198 ₪,
- 16 תשלום לרכישת רכב יונדאי - 47,980 ₪
- 17 סה"כ 143,767 ₪
- 18
- 19 6. הוצאות ושימושים במחלוקת:
- 20 א. הוצאות מחיה - לטענת המשיב, הוצאות המחיה ל-11 שנים (שבין שתי הצהרות
- 21 ההון) עומדות על 1,100,000 ₪. לטענת המערערים (סעיף 11 לתצהיר המערער), הן
- 22 עומדות על 650,000 ₪.
- 23 ב. נסיעות לחו"ל - לטענת המשיב, 25,000 ₪. לטענת המערערים, 12,500 ₪.
- 24
- 25
- 26 7. הסברים מוסכמים:
- 27 הכנסה לפי שומות לשנים 2000-2010: 828,457 ₪,
- 28 קיצבת ילדים: 86,888 ₪
- 29 סה"כ: 915,345 ₪.
- 30 (המשיב נתן את הסכמתו ביחס לקיצבת הילדים בסיכומים, סעיף 16).
- 31
- 32 8. הסברים בלתי מוסכמים:
- 33 המערערים - העברות כספיות מחשבון הורי האשה עבור רכישת המגרש - 1,506,300 ₪,
- 34 תמיכת הורי האשה - 400,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

- 1 המשיב טוען כי המערערים לא הוכיחו הסברים אלה.
2
3
- 4 9. גידול הון בלתי מוסבר בין השנים 2000-2010, לשיטת המשיב – 356,848,2 ₪.
5 המשיב הוסיף הפרש זה להכנסה המוצהרת של המערערים ל"שנים הפתוחות", 2008-2010,
6 בצורה שווה, והוציא למערערים שומות בהתאם.
7 (השומות כללו את הסכום בגין קיצבת ילדים, שהמשיב מסכים כעת שיש להפחיתו).
8 המערערים טוענים כי הוכיחו את ההסברים לגידול ההון, באופן שלא נותרה כל תוספת שיש
9 לייחס להכנסתם.
10 לחילופין, הם טוענים, שההפרש הבלתי מוסבר צריך להתחלק בין כל 11 השנים הנדונות
11 (מ-2000 עד 2010), כלומר: גם לשנים "הסגורות", עליהן חלה התיישנות: 2007-2000, כך
12 שניתן לייחס את התוספת הנטענת (והמוכחשת) בשנים "הפתוחות", 2008-2010, על 27%
13 בלבד מהפרש ההון.
14
- 15 10. לסיכום, אלה נקודות המחלוקת, שיש להכריע בהן:
16 א. הוצאות המחיה לשנים 2000-2010,
17 ב. נסיעות לחו"ל באותן שנים,
18 ג. האם היו העברות כספיות בסך 1,506,300 ₪, מחשבון הורי האשה עבור רכישת
19 המגרש, ולמי שייכים החשבונות, מהם נעשו ההעברות?
20 ד. האם הוכחה תמיכת הורי האשה במערערים בשנים הללו בסך 400,000 ₪?
21 ה. כשאלה נלווית – מה מקורן של הפקדות כספיות מסוימות שנעשו בחשבונות
22 המיוחסים להורי האשה?
23 ו. האם יש ליחס את הגידול בהון הבלתי מוסבר (המוכחש על ידי המערערים), לשנים
24 "הפתוחות" בלבד או גם לשנים "הסגורות"?"
25 אדון בטענות לפי סדרן, תוך פירוט טענות הצדדים והראיות שהובאו.
26
- 27 נטל הראיה
- 28 11. המערערים טוענים כי מאחר שספריהם לא נפסלו ומאחר שביקורת הקופה שנעשתה בעסק
29 בעת ביקורו של ותארי היתה תקינה, אזי נטל הראיה להצדקת השומה הוא על המשיב.
30 אולם, כבר נפסק, כי משגילה המשיב גידול הון בלתי סביר בנסיבות הענין, רשאי הוא לשום
31 את הנישום ללא פסילת ספרים (ע"א 23/88 לוי נ' פקיד השומה ירושלים, פ"ד מה(1)475),
32 וכי על הנישום רובץ הנטל להוכיח, כי תוספת ההון אינה תוצאה של רווח עסקי, אשר אותו
33 רשאי פקיד השומה להביא בחשבון בשומתו לצורך החיוב במס, אלא היא תוצאה של אירוע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

1 אחר, כגון ירושה, מתנה וכיו"ב (ע"א 236/83 ליברמן נ' פקיד שומה תל-אביב 4, פ"ד לט(2)
 2 .(810)
 3 יחד עם זאת, מאחר וערעור מס הוא משפט "אזרחי" (ראו: **תקנות בית המשפט (ערעורים**
 4 **בעניני מס הכנסה)**, תשל"ט-1978, המחילות על ערעור מס את מרבית התקנות שבתקנות
 5 **סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984**), הרי שדי ברף מידת ההוכחה הנדרש במשפט "אזרחי",
 6 כלומר: הטיית מאזן ההסתברות (השוו: ע"א 3886/12 זאב שרון קבלנות בנין ועפר בע"מ
 7 נ' מנהל מע"מ (26.8.14, פורסם בנבו); ע"מ (מרכז) 11736-06-14 דגני סחר בינלאומי בע"מ
 8 נ' רשות המסים (13.10.14, פורסם בנבו, פסקאות 27-28)).

9

10

הוצאות המחיה

11 12. המשיב הוסיף להפרש ההון שנוצר בהשוואת שתי הצהרות ההון את הוצאות המחיה של
 12 משפחת המערערים.

13 הלכה ותיקה, המיושמת בכל חישובי השומות המתבססות על הפרש ההון הנוצר מהצהרות
 14 הון של הנישום, כי בשומה, המתבססת על גידול הון בלתי מוסבר, מותר לפקיד השומה
 15 להוסיף לסכום ההון נטו, עליו מצהיר הנישום, את הוצאות הקיום המשוערות לגבי השנים
 16 להן מתייחסות הצהרות ההון, וכי מאחר שאין דרכן של הבריות לנהל פנקסים מדויקים על
 17 הוצאות המחיה, הרי, בדרך כלל, זו במידה רבה שאלה של אומדן או תחשיב
 18 (ע"א 2/81 שפירא נ' פקיד שומה חיפה, פ"ד לח(2) 414).

19

20 13. משפחת המערערים מונה 6 נפשות: המערערים וארבעה ילדים, מתוכם היו ברוב השנים
 21 הנדונות אחד בוגר ושלושה (שלישיה) קטינים.

22 המחלוקת בין הצדדים היא בשאלה, לפי איזה לוח מחיה מלוחות הוצאות המחיה של
 23 המחלקה הכלכלית של רשות המסים יש לקבוע את הוצאות המחיה של המערערים.

24

25 14. ותארי הסביר בתצהירו (סעיפים 19-20) כי קבע הוצאות מחיה בסך 100,000 ₪ לשנה,
 26 למרות שסכום זה נמוך מסכום ההוצאות למשפחה בת 5 נפשות לשנים הנדונות, שנע בין
 27 108,708 ₪ (בשנת 2000) ל-152,916 ₪ (בשנת 2010), וזאת לפי טבלאות 3-4, הקובעות את
 28 ההוצאה הממוצעת המשפחתית לפי מספר הנפשות.

29 בחקירתו הוסיף (עמ' 44): "הלכתי לקולא. לקחתי ממוצע למשפחה והורדתי. ידוע שלפי
 30 הטבלה זה סכום הרבה יותר גבוה".

31

32 15. המערערים טענו (המערער - סעיף 13 לתצהירו, המערערת - סעיף 15 לתצהירה), כי הם
 33 חיים "בצניעות רבה" ו"בצמצום", כי נסעו לחו"ל במשך השנים הללו פעם אחת בלבד לסוף
 34 שבוע בברצלונה, הם אינם מבקרים במסעדות, בתי קולנוע או הצגות, וכן כי הם נהנו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

- 1 מהנחה משמעותית בתשלומי הארנונה ובתמיכה של "חברות מובילות" במשך מספר שנים
2 בעקבות לידת השלישיה בשנת 1998.
3 המערער סיפר בחקירתו (עמ' 13 ו-27), שהתמיכה המדוברת ניתנה מחברות שונות שסיפקו
4 חלב וחיתולים במשך מספר שנים, מהאחים שלו שהעבירו להם בגדים של ילדיהם ומאוכל
5 שלקחו מאמו.
6 כן הוסיף (עמ' 27) כי ההנחה בארנונה היתה בגובה 50-60 אחוזים. בהמשך לכך הוצג אישור
7 מעיריית רמת גן, לפיו, ההנחה בארנונה נעה בין 20-60 אחוזים (נספח א' ל"בקשה בהסכמה
8 להגשת מסמכים נוספים").
9 המערערים העריכו את הוצאות המחיה שלהם לשנים הנדונות ב-650,000 ₪ (סעיף 11
10 לתצהיר המערער).
11
12 ב"כ המערערים טען בסיכומיו (סעיף 17), כי את הוצאות המחיה של המערערים יש לערוך .16
13 בהתאם ללוחות 5-6, המוביל לתוצאה של 461,736 ₪, הנמוכה מסכום הוצאות המחיה
14 שהוערך על ידי המערער בתצהירו.
15 לחילופין, טען, כי גם בהתייחס ללוחות 3-4, כפי שנעשה על ידי המשיב, ההערכה צריכה
16 להיעשות לפי ההכנסה בפועל, המוצהרת, של המערערים, ולא לפי ההכנסה שחושבה על ידי
17 המשיב, תוצאה שתוביל לסך של 849,096 ₪ (סעיף 18 לסיכומים).
18
19 בהתאם לדף ההסבר לשימוש בטבלאות הוצאות המחיה, שנכתב על ידי החטיבה לתכנון .17
20 וכלכלה של רשות המיסים (צורף לנספח 17 לתצהיר ותארי), "הנתונים בטבלאות הוצאות
21 המחיה הן הוצאות שנתיות ממוצעות (הדגשה במקור) של משפחות עירוניות, מתוך סקר
22 הוצאות המשפחה שנערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה", כשאוכלוסיית הסקר
23 מייצגת את כל המשפחות, שכירים ועצמאים, שגרו ביישובים עירוניים מסוגים שונים.
24 "הנתונים בלוחות הוצאות המחיה הם נתונים ממוצעים המבוססים על מדגם רחב".
25 בשורה הראשונה של הטבלאות מופיעות ההוצאות הממוצעות למשפחה על פי מספר
26 הנפשות, ללא התייחסות להכנסות המשפחה. החל מהשורה השניה ואילך, מופיעות
27 ההוצאות הממוצעות על פי עשירוני הכנסה כספית למשפחה ברוטו (מחולקים לטורים על פי
28 מספר הנפשות).
29 רשות המיסים, בעקבות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מפרסמת 6 לוחות.
30 כב' השופט ד"ר סטולר פירט בפסק דינו (עמ"ה (מחוזי מרכז) אזברגה נ' פקיד שומה רמלה
31 (7.12.15)) את ההבחנה בין הלוחות (פיסקה 6):
32 "להלן הרכבם של הלוחות:
33 לוחות 1-2 הינם לוחות הכוללים את ממוצע הצריכה של המשפחה ביחס להכנסתה וזאת
34 עפ"י נתוני הצריכה של המשפחה הישראלית הממוצעת. לוחות אלה הן טבלאות של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

1 נתונים סטטיסטיים מקסימליים. טבלאות אלה כוללות את כל ההוצאות האפשריות אשר
2 יכול נישום להוציא למחיתו, וכוללות גם הוצאות אשר אינן מתאימות לכל נישום. (דני
3 נתנזון, מיסים און-ליין - מיסים ג/2 (מרץ 1989) עמ' א-49. מיסים ג/2 (מרץ 1989)).
4 לוחות 3-4 הינם לוחות 1-2 אשר החסירו מהם את ההשקעה הממוצעת של המשפחה
5 הישראלית בדירתה. כמובן שאם הנישום השקיע ברכישת דירה הדבר יופיע בהצהרת
6 ההון (סעיפים 51-58 בהצהרת ההון).
7 לוחות 5-6: הינם לוחות 3-4 אשר החסירו מהם את הסעיפים הבאים: אחזקת דירה,
8 אחזקה ושיפור הבית, נסיעות לחו"ל, אחזקת רכב, תרבות וחינוך ילדים, הוצאות בגין
9 אירועים משפחתיים, הוצאות רפואיות. לפיכך, אפשר לקבוע כי לוחות אלה מהווים את
10 ההוצאה המשפחתית הממוצעת על מזון ועוד הוצאות קטנות כדאר, טלפון ותרומות.
11 הפער בין הלוחות גדול. לוחות 3-4 גבוהים מלוחות 5-6 בכ-30%. לוחות 2-1 גבוהים
12 מלוחות 5-6 בכ-40%. שימוש לא נכון בלוחות יגרום לנישום בהכרח הפרשי הון (שם)."
13
14 המלצת החטיבה לתכנון וכלכלה של רשות המיסים למפקחים היא לעשות שימוש בלוחות
15 3-4 או 5-6, בהתאם לנתונים הנוספים שבידיהם.
16 המחלוקת כאן, כאמור, האם הלוחות המתאימים הם 3-4 (עמדת המשיב) או 5-6 (עמדת
17 המערער).
18
19 במחלוקת האמורה אני סבור שעמדתו של המשיב צודקת יותר. 18.
20 אין הצדקה להפחית מהוצאות המחיה של משפחת המערערים הוצאות אחזקת דירה:
21 חשמל, מים, ארנונה וגז, כשהם בוודאי נדרשו להוציא הוצאות אלה. גם אם ניתנה להם
22 הנחה בארנונה בשיעור 20-60 אחוזים, עדיין הם נשאו ביתרה.
23 כן אין הצדקה להפחית הוצאות אחזקת רכב, כאשר מלבד רכב היונדאי שנרכש על ידם
24 בהתאם להצהרת ההון, עשתה המערערת שימוש גם ברכב שנרכש על ידי הוריה ונרשם על
25 שם (כך העידה אם המערערת, רחל אקוע, עמ' 25).
26 וכן אין הצדקה להפחית הוצאות חינוך עבור ארבעת ילדיהם.
27 למרבה הצער, המערער, על פי עדותו (סעיף 12 לתצהירו), חולה במחלות כרוניות, בגללן הוא
28 נזקק בוודאי להוצאות רפואיות, גם מעבר לאלה המכוסות על ידי חוק ביטוח בריאות
29 ממלכתי.
30 וכן אין הצדקה להפחית הוצאות עבור אירועים משפחתיים, ספקי תקשורת, ועוד (מפנה
31 לפירוט שבדף ההסבר).
32 גם באשר להוצאות נסיעה לחו"ל, הוכח כי המערערים נסעו לחו"ל במשך תקופה זו שלוש
33 פעמים.
34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

19. ואפילו אם היה מקום לחשב את הוצאות המחיה לפי לוח 5 (כפי שנעשה על ידי ב"כ המערערים), לא היה מקום לחשב אותן לפי הכנסתם המוצהרת של המערערים (כפי שנעשה), כיוון שיש בכך הנחת המבוקש. שהרי, טענת המשיב היא שההכנסה המוצהרת אינה אמת. לכל היותר, ניתן היה לעשות שימוש בסכום שבשורה הראשונה של הטבלה, המתייחס להוצאה הממוצעת למשפחה, ללא התחשבות בגובה ההכנסה, המצויה במחלוקת, וסכום זה גבוה בעשרות אחוזים מהסכום המתייחס להכנסה המוצהרת.
- כך, למשל, בשנת 2010, ההוצאה הממוצעת – בלא התחשבות בגובה ההכנסה – עמדה על 64,524 ₪, ואילו ההוצאה לפי הכנסתם המוצהרת של המערערים עמדה על 45,780 ₪ (הלוחות לשנת 2010 צורפו לנספח 17 לתצהיר ותארי).
20. האמור בסעיף הקודם תקף גם לדרך החישוב החילופית שהציע ב"כ המערערים (סעיף 18 לסיכומים), המבוססת על לוח 3 (כפי שנעשה על ידי המשיב), אך בהתחשב בהכנסתם המוצהרת של המערערים. גם כאן דרך זו מניחה את המבוקש: כי הצהרת המערערים בדבר גובה הכנסתם אמת, כשהמשיב אינו מסכים עם הנחה זו.
- כך, למשל, בשנת 2010 ההוצאה הממוצעת למשפחה, ללא התחשבות בגובה ההכנסה, לפי לוח 3, עמדה על 152,916 ₪, בעוד שחישוב המערערים נעשה לפי הכנסתם המוצהרת לאותה שנה, כשלפיה ההוצאה היא 86,520 ₪ בלבד.
21. ותארי, לעומת זאת, ערך את חישוביו לפי ההוצאה הממוצעת למשפחה, ללא תלות בגובה ההכנסה שבמחלוקת.
- לתצהירו צורפו באופן מדגמי לוחות המחיה של שלוש שנים מתוך השנים שבין שתי הצהרות ההון: 2000 (נספח 15), 2005 (נספח 16) ו-2010 (נספח 17).
- בכולן, נעשה החישוב לפי 5 נפשות, למרות שבשנת 2000, לכל הפחות, ילדם הגדול של המערערים היה עדיין קטין הנסמך על שולחנם.
- בהתאם ללוחות הללו, הוצאות המחיה הממוצעות לחמש נפשות היו:
- בשנת 2000 – 708,108 ₪, בשנת 2005 – 122,040 ₪ ובשנת 2010 – 152,916 ₪.
- למרות זאת, החישוב נעשה לפי הוצאות בסך 100,000 ₪ בלבד לכל שנה, ובכך בא לידי ביטוי די והותר אורח החיים הצנוע, לו טענו המערערים, וכן ההנחות בארנונה והעזרה שקיבלו מגורמים שונים.
22. התוצאה היא, שאני מקבל את החישוב שעשה המשיב באשר להוצאות המחיה של המערערים בשנים הנדונות: 100,000 ₪ לשנה ובסך הכל: 1,100,000 ₪ לכל התקופה הנדונה (11 שנים).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

נסיעות לחו"ל

23. המשיב ייחס למערערים הוצאות נסיעה לחו"ל במשך השנים הללו בשיעור של 25,000 ₪. המערערים טענו כי במשך השנים הללו הם נסעו פעם אחת בלבד לברצלונה והציגו אסמכתת תשלום לחברת איסתא בסך 12,285 ₪ (נספח א' ל"בקשה בהסכמה להגשת מסמכים נוספים"). במהלך חקירתו, הוצגו למערער (עמ' 28) אישורים על שתי נסיעות נוספות, בשנים 2001 ו-2002 (מש/2), והמערער אישר והוסיף שמדובר ב"נסיעות קצרות מאד של שלושה ימים". לא הוצגו אסמכתאות בדבר עלות הנסיעות הנוספות. לאור זאת, הסכום שחושב על ידי המשיב לשלוש הנסיעות, 25,000 ₪, הוא סביר.

הוצאות ושימושים – סיכום

24. סיכום פרק "הוצאות ושימושים", לאור האמור לעיל, הוא, שגרסת המשיב מתקבלת, כך שסך כל "ההוצאות ושימושים" בשנים 2000-2010 עומד על 1,268,767 ₪.

העברות מחשבונות הורי המערערת לרכישת הבית

25. המערערים רכשו בשנת 2009 בית עם מגרש ברמת גן, בשותפות עם אדם נוסף. התמורה ששולמה עבור הבית היתה 3,950,000 ₪, מחצית ממנה שילמו המערערים ומחצית ממנה השותף (הנתונים לקוחים מתוך חקירת המערערת במשרדי המשיב. כל החקירות הוגשו כמוצג שסומן מע/1). המערערים טוענים, כי הורי המערערת סייעו להם ברכישת הבית, כשהעבירו מחשבונותיהם לחשבונם סכום מצטבר בסך 1,506,300 ₪.

26. בהקשר זה טענו המערערים, כי המערערת היא בת יחידה להוריה המבוגרים והחולים, המסייעת להם רבות, ומכאן רצונם לסייע לה, בעיקר לאחר הולדת השלישייה. עוד טוענים המערערים, כי הוצאותיהם החודשיות של הורי המערערים הן נמוכות ביותר ומסתכמות בכ-3,000 ₪, מאחר והאם סועדת במועדון לקשיש והאב מקבל חבילות מזון, האם מקבלת תרופות חינם בהיותה עובדת לשעבר בבית חולים, הם מעולם לא נסעו לחו"ל ולא החזיקו רכב. מנגד, הכנסותיהם מקרנות הפנסיה ומקצבאות ביטוח לאומי מגיעות לכדי 9,000 ₪ לחודש, כך שנותר להם סכום ראוי בכל חודש שנאסף כדי לסייע להם. לטענת המערערים, אבי המערערת אף קיבל בעבר ירושה מאמו בסכום של 400,000 ₪. (מפנה לתצהירי המערערים ולחקירותיהם בבית המשפט). המערערת הוסיפה בחקירתה (עמ' 17) כי הוריה פתחו לה שלוש תכניות חסכון, "לפני משהו כמו עשרים שנים", וכי שלוש תכניות החסכון נפדו כדי להעביר להם את הסכום שנאסף בהם לשם רכישת הבית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

- 1 המערער צירף לתצהירו אישורים בנקאיים (נספח 17), מתוכם עולה כי בסוף שנת 2002
2 נצברו בחשבונות ההורים סכום מצטבר בסך של כ-1,3 מיליון ₪.
3
4 הורי המערערת אישרו את דברי המערערים. 27.
5 אם המערערת, רחל אקוע ציינה בתצהירה, כי בעת מתן תצהירה (11/04) גילה 85 שנים, היא
6 עבדה כל חייה לפרנסתה ולפרנסת משפחתה, כי המערערת, בת שבע, היא "מאור עיניי
7 ועוזרת לי ולבעלי מזה שנים, עקב בעיות בריאות שפקדו אותנו וגילנו המבוגר", וכי היא
8 ובעלה הקפידו לסייע לה, בעיקר לאחר לידת השלישייה בשנת 1998.
9 היא אישרה, כי גובה הפנסיות שהיא ובעלה מקבלים, יחד עם קצבאות הביטוח הלאומי,
10 מגיע ל-9,000 ₪, כי הוצאותיהם נמוכות ביותר, וכי בעלה קיבל לפני כ-25 שנים ירושה
11 מאמו שהסתכמה ב-400,000 ₪, לפחות.
12 לפיכך, ומשבת-שבע הודיעה להם שברצונה לרכוש בית, הם שמחו לסייע לה והעבירו לה סך
13 של 1,5 מיליון ₪.
14 גם בחקירתה בבית המשפט (עמ' 23-27) היא חזרה על עיקרי הדברים, והוסיפה (עמ' 23-24)
15 כי הכנסותיהם שלה ושל בעלה קודם ליציאתם לפנסיה הגיעו לכ-12 אלף ₪, מתוכם חסכו
16 סכום שבין 7,000 – 10,000 ₪ מידי חודש.
17 אביה של המערערת, יהודה אקוע, אמנם לא הובא להעיד, אך בחקירתו במשרדי המשיב
18 (חלק ממוצג מע/1) אישר גם הוא את גירסת המערערים ואת ההעברות הכספיות האמורות.
19
20 המשיב לא קיבל את גירסת המערערים, ולטענתו, הכנסות הורי המערערת לא אפשרו להם
21 לחסוך את הסכום, שנטען כי הועבר למערערים לשם רכישת הבית.
22 לטענתם, המערערים לא הוכיחו גם את הטענה, לפיה אבי המערערת קיבל ירושה מאמו
23 בסכום של כ-400,000 ₪.
24
25 שני הצדדים לא חסכו בחישובים כדי להוכיח את גירסאותיהם בדבר הסכום שהורי
26 המערערת יכלו לחסוך לאור הכנסותיהם והוצאותיהם.
27 אינני סבור שיש צורך להיכנס לדקדוקי החישובים הללו, שבחלקם הגדול הם בגדר השערה,
28 כאשר הם מחושבים על פני טווח של שנים רבות.
29 במיוחד אמורים הדברים, כאשר חישובי הצדדים התרכזו בעיקר בהכנסותיהם
30 ובהוצאותיהם של הורי המערערת בתקופת השנים הנדונות כאן (כלומר 2000-2010), אך
31 גירסת המערערים והורי המערערת היא, שהכספים נחסכו עבור המערערת עוד בתקופה
32 שבה הם עבדו והשתכרו, כלומר: עוד קודם ליציאתם לגימלאות.
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

30. מחד, ניתן לומר, כי גירסת המערערים עומדת לפחות ברף של הטיית מאזן ההסתברות: 1
הורי המערערת השתכרו כל העת לפרנסתם, ולאחר יציאתם לגימלאות הם נהנו מפנסיה 2
ראויה ומקצבאות זיקנה. ניכר מהעדויות, כי אורח חייהם היה צנוע, באופן שאיפשר להם 3
לחסוך כספים לאחר הוצאותיהם. 4
על רקע זה, רצונם לסייע לבתם היחידה, המסייעת להם לעת זקנתם ובמצב בריאותם, הוא 5
דבר סביר בהחלט. 6
מאידך, לא הוצגו אסמכתאות בדבר תכניות החסכון שנפתחו למערערת ושנפדו סמוך 7
להעברת הכספים שנחסכו בהם לשם רכישת הבית, על פי הטענה. כן לא הוצגו הכנסות הורי 8
המערערת קודם ליציאתם לגימלאות. לא הוצגו אישורים על סיוע שהם מקבלים באוכל, 9
תרופות וכו'. לא הוצגה אסמכתא בדבר הסכום שנטען שהתקבל כירושה מאמו של אבי 10
המערערת. 11
12
31. המערערים הציגו שלוש המחאות בנקאיות, מהימים הסמוכים לרכישת המגרש (חלק 13
ממוצג מע/3): 14
- א. המחאה בנקאית בסך 544,000 ₪, מיום 29.10.09, מהבנק הבינלאומי סניף ביאליק 15
רמת גן; 16
- ב. המחאה בנקאית בסך 537,000 ₪, מיום 29.10.09, מבנק לאומי סניף יבנה; 17
- ג. המחאה בנקאית בסך 425,300 ₪, מיום 1.11.09, מבנק אגוד סניף ז'בוטינסקי 18
רמת-גן. 19
- אמנם, רק ביחס להמחאה הבנקאית האחרונה צורף אישור, לפיו היא נרכשה מחשבון 20
מסוים באותו סניף, אך די בכך, שלפי עדויות המערערת והוריה, בתקופה הנדונה התנהלו 21
חשבונות על שמם באותם סניפים, כדלקמן: 22
- א. החשבון בבנק הבינלאומי על שם אקוע יהודה ובת-שבע כהן, 23
- ב. החשבון בבנק לאומי על שם אקוע יהודה ובת-שבע כהן, 24
- ג. החשבון בבנק אגוד על שם אקוע רחל ובת-שבע כהן. 25
- (מפנה בעיקר לעדותה של המערערת בחקירתה במשרדי המשיב, שם נתנה פירוט מלא של 26
החשבונות הללו ושל חשבונות נוספים, שהיו על שם אחד מהוריה ועל שמה באותה תקופה). 27
28
32. שלוש ההמחאות נרשמו לפקודת "בנק ירושלים בע"מ הלוואה מס' 359234". 29
המערער הסביר בחקירתו (עמ' 12) כי ההמחאות נועדו לפרוע הלוואת משכנתא שהיתה 30
רשומה על שם מוכר הבית. 31
בהקשר זה אני מפנה גם לחקירתה של המערערת במשרדי המשיב. 32
33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

- 1 צירוף כל העדויות והראיות שפורטו לעיל מוביל למסקנה מצטברת, כי מתוך החשבונות .33
2 שפורטו לעיל נרכשו המחאות בנקאיות בסכום מצטבר של 1,506,300 ₪ שהועברו לחשבון
3 הלוואת המשכנתא של מוכר הבית שרכשו המערערים.
4 נותר לדון בשאלה, מי הבעלים של החשבונות שפורטו: האם הורי המערערת לבד (כלומר,
5 אבי המערערת בשני חשבונות ואם המערערת בחשבון השלישי), או גם המערערת עצמה.
6
- 7 לכאורה, די בדברי המערערת עצמה בתצהירה (סעיף 12): **"כמו כן ניתן לראות כי הנני**
8 **מופיעה בחשבונות של הורי, הנני מצרפת פירוט יתרות של חשבונות הבנק שלהם לתום**
9 **שנת 2002, המעיד על השותפות שלי בחשבונות השונים שלהם, אולם הייתי שותפה**
10 **בחשבונות אלו אף קודם לכן...**"
11 המערערת ציינה עוד בתצהירה (סעיף 11): **"מזה לפחות עשרים שנה כמו במהלך השנים**
12 **האחרונות אני משתמשת לצרכי המשפחה בכרטיס אשראי מסוג ישראלכרט המחויב**
13 **בחשבונה של אמי וכן משתמשת בכספים הנמשכים מהחשבון**".
14 בחקירתה סיפרה עוד (עמ' 17), שאביה צירף אותה לחשבונו בבנק הבינלאומי, עוד משעת
15 פתיחתו, ובהמשך (עמ' 19): **"ההורים שלי הכניסו אותי לפני הרבה שנים לכל החשבונות**
16 **שלהם. מעבר ליפוי כח יש לי "כל אחד לחוד", אני יכולה למשוך, מה שהם רוצים אני**
17 **יכולה לעשות**".
18 אם המערערת, רחל אקוע, סיפרה בתצהירה (סעיף 6): **"בת-שבע היתה מאז ומתמיד בכל**
19 **חשבונות הבנק שניהלתי וכן בחלק מחשבונות הבנק של בעלי**".
20 בחקירתה הוסיפה (עמ' 24) כי המערערת מנהלת את חשבונות הבנק שלה ושל בעלה.
21
- 22 אמנם, העדויות שצוטטו לעיל נועדו לתמוך בגירסת המערערים, לפיה הם הסתייעו בהורי .35
23 המערערת לשם מחייתם השוטפת, אך יש להן השלכה משמעותית גם בשאלת הבעלות
24 האמיתית בחשבון, במיוחד כאשר המשיב הציג שורה של הפקדות שנעשו באותם חשבונות,
25 שאינן ממקורות ההכנסה של הורי המערערת.
26 בהתאם לפירוט שהובא בתצהירו של ותארי (סעיף 26), נעשו 16 הפקדות בסכומים שבין
27 5,000 ל-20,000 ₪, כל אחת, במהלך השנים 2007-2010, בחשבונות השונים שעל שם אחד
28 מהורי המערערת והמערערת עצמה. יצוין כי המשיב ביקש בכך לתמוך במסקנה, כי
29 **"חשבונות הבנק הרשומים על שם המערערת והורי המערערת משמשים הלכה למעשה**
30 **את המערערים לצרכיהם השונים**".
31 המערערים, וכן אם המערערת, טענו, כי המדובר במזומנים שהחזיק אבי המערערת בביתו,
32 והמערערים שכנעו אותו להפקידם בבנק.
33 אילו היה מדובר בסכום חד פעמי יתכן וניתן היה לקבל תירוץ זה, לא כן כשמדובר
34 בהפקדות חוזרות ונשנות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

1 על רקע זה פועלת לרעת המערערים הימנעותם מהעדת אבי המערערת, כאשר תגובתו
 2 המיידית של זה בחקירתו במשרדי המשיב היתה הכחשה מוחלטת של הפקדות כלשהן
 3 שביצעו המערערים בחשבונו.
 4
 5 36. צירוף כל האמור לעיל תומך במסקנה, כי בהעדר ראיה ברורה נוגדת, יש להפעיל את הכלל
 6 המושרש בפסיקה, כי חזקה על כספים המצויים בחשבון משותף, שהם שייכים לשני בעלי
 7 החשבון, בחלקים שווים (ראו: ע"א 1967/90 גיברשטיין נ' גיברשטיין, פ"ד מו(5) 661, 667,
 8 והפסיקה המובאת באותו עמוד, מול האות ב).
 9 המסקנה הנגזרת מכך היא, שמתוך הסכום של 1,506,300 ₪, יש לייחס מחצית – 753,150
 10 ₪ להעברה כספית של הורי המערערת למערערים.

11
 12 תמיכה כספית של הורי המערערת בסך 400,000 ₪
 13 37. טענת המערערים בדבר תמיכה כספית בשנים הנדונות (2000-2010) מאת הורי המערערת
 14 בסכום של 400,000 ₪ נשענת על העדויות לעיל, בדבר צירופה של המערערת לחשבונות
 15 הוריה, האפשרות שהיתה לה למשוך כספים מאותם חשבונות וכרטיס האשראי שנופק לה
 16 בקשר לחשבון המשותף שלה ושל אמה.
 17 אולם, לאור המסקנה האמורה בדבר החזקה המצביעה על כך שהמערערת היתה בעלים
 18 ממש של מחצית מאותם חשבונות, הרי שניתן להניח שהמערערת משכה את הכספים
 19 לצרכיה מתוך חלקה בהם.
 20 מלבד זאת, לא הובאה כל ראיה ולא הובא כל פירוט התומכים בסכום הנטען על ידי
 21 המערערים.
 22 לפיכך אני דוחה את גירסת המערערים בענין זה.

23
 24 סיכום ביניים
 25 38. לאור כל האמור לעיל, סך כל המקורות שהוכחו:
 26 הכנסות מוצהרות - 828,457 ₪
 27 קיצבת ילדים - 86,888 ₪
 28 העברות מהורי המערערת - 753,150 ₪
 29 סה"כ 1,668,495 ₪

30
 31 39. הפרש בלתי מוסבר:
 32 הפרש הון בין שתי הצהרות ההון - 2,003,426 ₪
 33 הוצאות ושימושים - 1,268,767 ₪
 34 בהפחתת המקורות שהתקבלו - 1,668,495 ₪

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

- 1 הפרש 1,603,698 ₪
- 2
- 3 החלוקה לשנים הפתוחות ו/או הסגורות
- 4 40. כשם שניהול פנקסים תקינים נועד לשמש מכשיר בידי פקיד השומה לבחון ולקבוע את
- 5 ההכנסה האמיתית לצורך מס, כך גם הצהרות הון נועדו לאותה מטרה ממש. אין לומר, כי
- 6 כשירותו של מכשיר עזר אחד מבטלת אוטומטית או בכלל את חשיבותו או משמעותו של
- 7 האחר (ע"א 2/81 שפירא נ' פקיד השומה חיפה, פ"ד לח(2) 414).
- 8 בכך גם נדחים החישובים שערך ב"כ המערערים בסיכומיו (סעיף 8), כדי להוכיח שהתוצאה,
- 9 אליה הגיע המשיב, אינה מתיישבת עם בדיקת ההכנסות מול שיעור הרווח הגולמי. בדיקה
- 10 כזו היא אחת משיטות בניית שומה. בניית השומה על פי הפרש בלתי מוסבר בין שתי
- 11 הצהרות הון אינה נופלת ממנה בחשיבותה.
- 12 אין כל מניעה להשתמש בשיטת הפרש ההון הבלתי מוסבר לשם בניית שומה לפי מיטב
- 13 השפיטה, כלומר: לשם קביעת הכנסתו החייבת במס של הנישום (ע"א 552/02 חנני נ' פקיד
- 14 שומה חיפה, פ"ד ס(1) 112, 120).
- 15
- 16 41. השאלה הקרדינלית היא, האם נהג המשיב נכונה כאשר חילק את הפרש ההון הבלתי מוסבר
- 17 בין השנים "הפתוחות בלבד": 2008-2010, או שמא היה צריך לחלקו בין כל השנים שבין
- 18 שתי הצהרות ההון (2000-2010), כגירסת המערערים?
- 19
- 20 42. השאלה העקרונית, האם יש לייחס את הפרש ההון הבלתי מוסבר לשנים הפתוחות בלבד,
- 21 או לכל השנים שבין שתי הצהרות ההון, כלומר: גם אלה "הסגורות", שחלה עליהן
- 22 התיישנות, לא הוכרעה באופן חד משמעי בפסיקה.
- 23 עמד על כך כב' המשנה לנשיא חשין בענין חנני הנ"ל, עמ' 121:
- 24 "שאלת ייחוס הפרש ההון לשנים הסגורות, לשנים הפתוחות או גם לאלו וגם לאלו, שאלה
- 25 היא שיש בה פנים לכאן ולכאן. שאלה לא קלה היא, ואין פלא בדבר שנתגלעו בה חילוקי
- 26 דעות בין בעלי-תריסין. היו שפסקו – וזו אסכולה אחת – כי בהיעדר ראיות סותרות יש
- 27 לייחס את הפרש ההון באופן שווה לכל שנות הפרש גם אם שנים סגורות הן. ... הטעם
- 28 העיקרי לגישה הוא שבהיעדר ראיות אחרות, הנחה סבירה היא שההכנסה צמחה לאורך
- 29 כל התקופה באורח שווה. ואם אמנם המטרה היא – וזו היא אכן המטרה – להתחקות על
- 30 ההכנסה האמיתית, מסקנה נדרשת כמו-מאליה היא כי יש לייחס את ההכנסה לכל אותן
- 31 שנים. יתר-על-כן: עקרון סופיות השומה עיקרון מרכזי ובסיסי הוא במשפט המס, ויש
- 32 לשמור עליו. וכך, משהופכת השומה להיותה שומה סופית, ראויה הסתמכותו של הנישום
- 33 על אותה סופיות להגנה. אם כך על דרך הכלל, לא-כן-שכן מקום שהשומה הפכה סופית
- 34 וחלפה תקופת הזמן המתירה לרשויות המס לפתוח את השומה. ...

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

1 אסכולה שנייה – והיא הרווחת כהיום הזה – גורסת כי בהיעדר ראיות אחרות יש לייחס
 2 את הפרשי ההון לשנים הפתוחות בלבד, וכי אין לייחס כל חלק לשנים הסגורות. ... הטעם
 3 העיקרי המונח ביסודה של אסכולה זו הוא הטעם של מיסוי אמת, וכך משנקבע – על פי
 4 ניתוח הפרש ההון – כי צמחה לנישום הכנסה שלא דווחה, אך דין הוא שיש ונכון למסותה
 5 במלואה, וממילא אין לייחסה לשנים סגורות ועל דרך זה לפוטרה ממיסוי. אם אחרת
 6 נקבע, כך אומרים האומרים, ניטיב שלא-כדין עם נישום שלא דיווח על הכנסותיו וכך
 7 יימצא החוטא נשכר בחטאו."
 8
 9 בעניין חנני סבר כב' השופט חשין (בקבלו את קביעת בית המשפט קמא, כב' השופט ביין),
 10 שהכף נוטה לכך, שיש לייחס את הפרש ההון לכל השנים, מחמת שני טעמים: א- פקיד
 11 השומה סבר "בגלגול קודם" של הענין, שיש ליחס הפרש זה לשנים קודמות, ב- פער השנים
 12 בין מועדי שתי הצהרות ההון – 10 שנים.
 13 בעניינו, מתקיימת ההנמקה השניה שבפסק דין חנני: פער שנים גדול אף יותר – 11 שנים,
 14 אך לא מתקיימת ההנמקה הראשונה.
 15 מצד ההגיון: מחד, אין זה סביר שכל הגידול בהון וכל השינוי בהכנסה אירעו דווקא בשלוש
 16 השנים האחרונות, ואילו בכל שמונה השנים הראשונות לא חל כל גידול בהון או כל שינוי
 17 בהכנסה. מאידך, נטל הראיה לכך שהגידול בהון והשינוי בהכנסה קרו בשנים הקודמות
 18 דווקא, או בעיקר בהן, מוטל על המערערים, והם לא הוכיחו זאת. נוסף לכך, סביר להניח
 19 שהעסק "התפתח" בשנים האחרונות יותר משהיה בשנים הראשונות, ותימוכין מסוימים
 20 לזה ניתן למצוא בכך שהמערערים פתחו חנות גדולה יותר ומודרנית יותר כשנתיים לאחר
 21 השנים הנדונות (ראו עדותו בנדון של המערער, עמ' 5).
 22 שקלול כל האמור מביא, לדעתי, לכך שיש לייחס מחצית מהפרש ההון הבלתי מוסבר לשנים
 23 "הפתוחות" (בחלוקה שווה), והמחצית האחרת לשנים "הסגורות".
 24

תוצאה

25
 26 44. המסקנה הנובעת מכך היא שיש להוסיף על ההכנסה המוצהרת של המערערים בשנים
 27 2008-2010 סכום של 801,849 ₪, בחלוקה שווה לכל שנה: 267,283 ₪, בכל אחת מהן.
 28
 29 45. השומות יתוקנו בהתאם לאמור בסעיף 44.
 30 המערערים ישלמו למשיב הוצאות משפט בסך 25,000 ₪.
 31
 32

33 ניתן היום, ל' שבט תשע"ז, 26 פברואר 2017, בהעדר הצדדים.
 34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

26 פברואר 2017

ע"מ 10156-09-13 כהן ואח' נ' פקיד שומה גוש דן

יונה אטדגי, שופט

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8